

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
4 AUGUSTUS 1672
6850

Samenvatting: Chièze bespreekt met Huygens de toestand in de Nederlanden. Hij meldt tevens dat het erg moeilijk blijkt een Salinas te vinden.

Door Huygens ontvangen op 28 augustus 1672 en beantwoord op 29 september 1672 (**6856**).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6850, pp. 308-309: volledig.

Namen: Gaspar de Bracamonte y Gusman (graaf van Peñeranda); Karel II (koning van Engeland); Lodewijk XIV; Adriaen Paets; Francisco Salinas; Willem III; Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca (graaf van Monterrey).

Plaatsen: Amsterdam; Duitsland; Engeland; Escorial (Madrid); Frankrijk; Gelderland; Holland; Overijssel; Rijn; Rotterdam; Utrecht.

Titel: *De musicâ* (Salinas 1577).

Transcriptie

⁴²À Madrit, le 4 Aoust 1672.

Il y a longtems, Monsieur, que je ne me suis pas donné l'honneur de vous escrire, et je n'aurois pas le courage de le faire présentement, si la promotion de Son Altesse ne me faisoit revenir en quelque manière de l'estourdissement, où m'avoit mis la prise de tant de places et l'assurance qu'on nous donnoit icy qu'avec la prise d'Amsterdam, qu'on supposoit infallible, la Hollande suivoit bientost le destin des provinces d'Overisel, de Gueldres et d'Utrecht. Il semble par les avis du dernier courrier, que les choses prendront un meilleur trajet, et si, comme quelques-uns se persuadent, l'armée d'Angleterre n'est paru sur voz costez qu'à bonne intention et que les troupes d'Allemagne soyent bientost sur les bords du Rhein, celles de France pourroient bien prendre le chemin de la | b | retraite, et les bons Hollandois demeurer consolez de voir que les malheurs présens de leur patrie leur ont produit un libérateur pour l'avenir, en ouvrant les yeux et le souvenir à ceux du gouvernement et aux peuples.

La nouvelle de l'eslevation de Son Altesse en toutes les charges de ses prédécesseurs arriva icy huit jours avant les lettres ⁴³de l'ordinaire, par un exprez du Comte de Monterey, et me fut donnée en mesme tems par le Comte de Peñeranda, lorsque personne n'en savoit encor rien. Je ne doute pas que cette nouvelle considération ne face aller icy plus viste l'affaire de Son Altesse, lorsque les *generalles* seront un peu moins brouillées, et si ce succez pouvoit fléchir l'Angleterre à la paix, tout iroit à souhait. Les propositions qu'elle fait nous paroissent icy plus exorbitantes et extraordinaires | c | que celles de la France, et à moins qu'il naisse quelque jalousie entre les deux Roys liguez, je ne vois pas de quelle manière on pourra les contenter tous deux.

Je commence à desespérer de pouvoir trouver vostre Salinas, ne me restant autre dilligence à faire que celle de faire visiter les registres de la Bibliothèque de l'Escorial, mais il faut pour cella l'occasion de quelque homme entendu. J'en prieray Monsieur l'Ambassadeur Paetz, ou quelcun de sa suite, lorsqu'il en fera le voyage. Ce Ministre m'a fait beaucoup d'amitié et tesmoigne beaucoup de bonne volonté pour Son Altesse, de laquelle il se loue doublement, apprenant que, par sa prudence et par un premier coup | d | d'essay de la charge de *Stathouder*, Monsieur le Prince a fait taire *los abolinados* ⁴⁴de Rotterdam.

Je prie Dieu, Monsieur, qu'Il conserve vostre personne et toute la famille parmy tant de désordres et qu'Il me face la grâce de vous revoir tout en santé et le pays en repos.

42. Ontvangstnotitie van Huygens: <R 28 Augusti 1672.>.

43. <du>.

44. <de de>.

Vertaling

Madrid, 4 augustus 1672.

Het is lang geleden, mijnheer, dat ik mijzelf de eer heb gegund u te schrijven, en ik zou niet de moed hebben dat nu te doen, ware het niet dat de bevordering van Zijne ⁴⁵Hoogheid mij enigszins doet bijkomen uit de verdoving waarin de verovering van zoveel steden en de verzekering die ons hier werd gegeven, dat met de inname van Amsterdam, die voor onvermijdelijk werd gehouden, Holland weldra het lot van de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht zou volgen, mij heeft gebracht. Het schijnt, blijkens de mededelingen van de laatste post dat de zaken een betere loop nemen en, als, naar de overtuiging van sommigen, het Engelse leger slechts met goede bedoelingen op uw kusten is verschenen, en de Duitse troepen weldra aan de oevers van de Rijn zullen staan, dan zouden de Fransen wel eens aan de terugtocht kunnen beginnen, en zouden de brave Hollanders blijvend troost kunnen putten uit de constatering dat de huidige rampspoed van hun vaderland een bevrijder voor de toekomst heeft voortgebracht, die volk en leden van de regering de ogen opent en herinneringen bij hen oproept.

Het nieuws van de verheffing van Zijne Hoogheid in alle functies van zijn voorgangers kwam hier een week vóór de brieven van de gewone post aan, middels een ijlbrief van de ⁴⁶graaf van Monterrey en werd mij op hetzelfde moment door de ⁴⁷graaf van Peñeranda meegedeeld, toen nog niemand ervan wist. Ik twijfel er niet aan dat die nieuwe omstandigheid de zaak van Zijne Hoogheid zal bespoedigen, wanneer de ⁴⁸generaals het wat minder oneens zouden zijn, en als dit succes Engeland tot vrede zou kunnen bewegen, zou alles naar wens gaan. De voorstellen die dit land doet lijken ons hier buitensporiger en buitengewoner te zijn dan die van Frankrijk, en ik zie niet hoe men, tenzij er een zekere na-ijver tussen de verbonden ⁴⁹vorsten zou ontstaan, beiden tevreden zou kunnen stellen.

Ik begin te wanhopen over het vinden van uw ⁴⁹Salinas, en er rest mij geen andere stap meer dan de registers van de bibliotheek van het Escoriaal te laten doorzoeken, maar daarvoor moet een ter zake kundig persoon beschikbaar zijn. Ik zal erom vragen bij mijnheer de ambassadeur [Adriaen] Paets, of bij iemand uit zijn gevolg, wanneer hij de reis daarheen zal ondernemen. Deze gezant heeft mij veel vriendschap bewezen en getuigt dikwijls van goede wil jegens Zijne Hoogheid, over wie hij dubbel tevreden is nu hij heeft vernomen dat mijnheer de prins door zijn tact en bij de eerste de beste gelegenheid in zijn functie van ⁴⁸stadhouder ⁴⁹de afvalligen van Rotterdam het zwijgen heeft opgelegd.

Ik bid God, mijnheer, dat Hij u en uw hele gezin moge bewaren te midden van zoveel verwarring en dat Hij mij de genade zal bewijzen u in gezondheid en het land in vrede terug te zien.

45. Willem III.

46. Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca.

47. Gaspar de Bracamonte y Gusman.

48. Lodewijk XIV van Frankrijk en Karel II van Engeland.

49. Francisco Salinas, *De musicâ libri VII* (Salamanca 1577).